

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/92/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200046
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2018200046.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu, JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu, JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: A. E. O.Á., E. X.X.XXXX, J.. Č.. I. Y. XXX/X, XXX XX J., Č. X., proti (sťažovateľke) žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 45116-3/2017-BA zo dňa 04.12.2017, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 47Sa/3/2018-52 z 28.03.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 47Sa/3/2018-52 z 28.03.2019, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom, č. k. 47Sa/3/2018-52 z 28.03.2019, podľa § 191 ods. 1 písm. e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), v spojení s § 191 ods. 3 písm. a) SSP, zrušil rozhodnutie žalovanej, č. 45116-3/2017-BA zo dňa 04.12.2017, (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, pobočky Trnava č. 700-0411351317-GC04/17 z 22.05.2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“). Žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové rozhodnutie, ktorým pobočka Trnava predpísala žalobkyni, podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), poistné na nemocenské poistenie v sume 1180,96 eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 4831,54 eur a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 1274,90 eur, spolu v sume 8897,80 eur, za obdobie september 2014 až jún 2016.

3. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že pri posúdení splnenia podmienok na predpis poistného

okrem príjmu žalobkyne dosiahnutého z podnikania a zo samostatnej zárobkovej činnosti v rozhodnom období a okrem posúdenia držby platnej licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe žalobkyňou, žalovaná vychádzala pri určení obdobia účasti žalobkyne na povinnom sociálnom poistení v postavení SZČO aj z právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 65408-7/2016-TT zo dňa 28.04.2016, ktorým pobočka rozhodla, že žalobkyňa ako samostatne zárobkovo činná osoba nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31.08.2014. Krajský súd sa nestotožnil s názorom žalovanej, že nakoľko žalobkyňa nepodala správnu žalobu proti právoplatnému rozhodnutiu vo veci nezániku povinného sociálneho poistenia žalobkyne ako SZČO, žalovaná otázku obdobia trvania statusu žalobkyne v postavení SZČO pre účely predpísania poistného mohla považovať s konečnou platnosťou za právoplatne upravenú, pretože žalovaná v súlade s ustanovením § 178 ods. 1 písm. a) bodu prvého zákona o sociálnom poistení, neurčila dátum zániku povinnej účasti žalobkyne ako SZČO na povinnom nemocenskom a povinnom dôchodkovom poistení. Mal za to, že obdobie, za ktoré bolo žalobkyňi predpísané poistné, zostalo sporné, keďže žalovaná rozhodla len o tom, že žalobkyňi povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie nezaniklo dňa 31.08.2014 a bolo potrebné, aby príslušná pobočka žalovanej určila dátum zániku povinného sociálneho poistenia žalobkyne. Z dôvodu absencie právoplatného určenia obdobia povinnej účasti žalobkyne na sociálnom poistení v postavení SZČO skonštatoval, že Sociálna poisťovňa mohla pristúpiť k predpisaniu nezaplateného poistného podľa § 144 zákona o sociálnom poistení z dôvodu nespĺnenia si odvodových povinností až na základe právoplatného určenia sporného momentu zániku povinného sociálneho poistenia žalobkyne v postavení samostatne zárobkovo činné osoby. Preskúmané rozhodnutie i rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu preto vychádza z nedostatočne zisteného skutočného stavu vecí čo do určenia obdobia, za ktoré bolo poistné predpísané. Žalovanej uložil, aby v ďalšom konaní vydala rozhodnutie podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona o sociálnom poistení, ktorým určí obdobie povinného sociálneho poistenia žalobkyne ako samostatne zárobkovo činné osoby a až následne, po splnení zákonných podmienok, pristúpi k predpisaniu poistného podľa § 144 zákona o sociálnom poistení.

4. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalovaná (sťažovateľka) z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Sťažovateľka sa nestotožnila s názorom krajského súdu, že k predpisaniu nezaplateného poistného z dôvodu nespĺnenia si odvodových povinností žalovanou mohla pristúpiť až na základe právoplatného určenia sporného momentu zániku povinného sociálneho poistenia. Na zákonnosti svojho rozhodnutia trvala a argumentovala, že úlohou krajského súdu bolo preskúmať, či o predpísaní poistného a príspevkov rozhodla v súlade s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi. Keďže otázka zániku postavenia žalobkyne ako povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činné osoby bola právoplatne posúdená v rozhodnutí pobočky Trnava č. 65408-7/2016-TT z 28.04.2016, potvrdenom rozhodnutím ústredia č. 21786-5/2017-BA z 10.04.2017, touto otázkou sa už nemohla opätovne zaoberať, pričom spornosť zániku sociálneho poistenia dňom 31.08.2014 tým bola odstránená. Navrhla preto rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobkyňa uviedla, že formu podnikania zo SZČO na konateľku spoločnosti nezmenila a dokázala, že v uvedenom období ako lekárka nepodnikala a ani nemala žiadny iný príjem ako príjem zo závislej činnosti vykonávanej v štátnej správe. Nemala preto povinnosť platiť odvody. Navrhla, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalovanej odmietol ako neopodstatnenú.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

7. Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým potvrdila rozhodnutie pobočky o predpísaní poistného.

8. Z administratívneho spisu žalovanej mal kasačný súd za preukázané, že žalovaná rozhodnutím č. 21786-5/2017-BA z 10.04.2017 zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. 65408-7/2016-TT z 28.04.2016, ktorým táto rozhodla, že žalobkyňa ako

samostatne zárobkovo činnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie nezanklo dňa 31.08.2014 (ďalej aj „rozhodnutie o nezániku poistenia“). Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 20.04.2017.

9. Podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

10. Podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 3,32 eur, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

11. Z uvedenej právnej úpravy je zrejmé, že Sociálna poisťovňa rozhoduje o vzniku, prerušení, zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a o predpísaní poistného v dvoch samostatných konaniach. V prípade žalobkyne bolo právoplatne rozhodnuté, že jej povinné dôchodkové poistenie a povinné nemocenské poistenie nezanklo dňa 31.08.2014. Otázka zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia žalobkyne k 31.08.2014 tak bola uvedeným rozhodnutím právoplatne vyriešená. Žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie, resp. žalobu o preskúmanie rozhodnutia o nezániku poistenia nepodala, čím sa sama pripravila o možnosť preskúmať a zrušiť uvedené rozhodnutie súdom.

12. Krajský súd rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu vytkol, že ním nebol určený samotný dátum zániku povinnej účasti žalobkyne na povinnom nemocenskom poistení a povinnom dôchodkovom poistení tak, ako to ukladá § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý zákona o sociálnom poistení a obdobie, za ktoré bolo žalobkyňi predpísané poistné (september 2014 až jún 2016), preto zostalo sporné. V dôsledku toho správne orgány (bez určenia dňa zániku poistenia v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bodu prvého zákona o sociálnom poistení) nemohli pristúpiť k predpísaniu nezaplateného poistného.

13. Kasačný súd sa s uvedeným názorom krajského súdu nestotožnil. Medzi účastníkmi bola sporná otázka zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne k 31.08.2014. Sociálna poisťovňa, pobočka, Trnava v predchádzajúcom správnom konaní rozhodla, že k 31.08.2014 k zániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne nedošlo. Povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie žalobkyne (napriek odhláske podanej žalobkyňou k tomuto dňu) preto trvá aj po uvedenom dátume. Je potrebné tiež poznamenať, že rozhodnutie č. 65408-7/2016-TT o tom, že žalobkyňi ako samostatne zárobkovo činnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie nezanklo dňa 31.08.2014, prvostupňový správny orgán (Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava) vydal dňa 28.04.2016, kedy ešte nebolo možné s určitosťou objektívne ustáliť (stanoviť dátum) či vôbec a ak áno, tak akým spôsobom (resp. kedy) v prípade žalobkyne dôjde k zániku jej povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia, nakoľko žalobkyňa mohla opätovne začať vykonávať licencovanú činnosť, resp. odovzdať licenciu alebo vykonávanie licencovanej činnosti prerušiť skôr, než by prišlo k splneniu zákonných predpokladov zániku povinného poistenia uvedených v § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, t. j. k 30.06.2016.

14. Žalobkyňa žiadala v žalobe preskúmanie a zrušenie rozhodnutia o poistnom. Argumenty, ktoré uviedla však smerujú proti rozhodnutiu o nezániku poistenia k 31.08.2014, ktoré v tomto konaní preskúmať nemožno, keďže nadobudlo právoplatnosť a žalobkyňa v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej, č. 21786-5/2017-BA z 10.04.2017, (o nezániku povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia dňa 31.08.2014), nepodala.

15. Krajský súd svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci, ak napriek existencii právoplatného rozhodnutia o otázke trvania poistenia žalobkyne aj po 31.08.2014 dospel k záveru, že zánik povinného sociálneho poistenia žalobkyne je stále sporný, keďže absentuje rozhodnutie správneho orgánu o určení obdobia povinnej účasti žalobkyne na sociálnom poistení. Otázka zániku povinného poistenia žalobkyne k 31.08.2014 bola právoplatne vyriešená v predchádzajúcom správnom konaní, v rámci ktorého správny orgán musel posúdiť aj existenciu (trvanie) statusu SZČO žalobkyne po 31.08.2014. Na právoplatné rozhodnutie o nezániku povinného poistenia bol krajský súd povinný pri preskúmaní rozhodnutia o predpísaní poistného prihliadnúť.

16. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 SSP tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

17. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.